

E. J. Ellilä aineistojen siirto Lahden kaupunginkirjastolta Sysmän kunnankirjastoon

Lahden kaupunginkirjastossa on säilytetty sysmäläistäustaisen Eino Johannes Ellilän mitali- ja aineistokokoelmaa. Ellilän kirjakokoelma käsitti parhaimmillaan 32.000 nidettä, ja se oli suurimpia yksityisiä kirjakokoelmia Suomessa.

E. J. Ellilä lahjoitti kokoelmastaan 60-luvulla n. 17 000-20.000 nidettä Helsingin yliopiston kirjastolle ja 7.000 nidettä Yhdysvaltoihin Harvardin yliopiston kirjastolle. Vuonna 1977 E. J. Ellilä lahjoitti 85-vuotissyntymäpäivänsä aattona Lahden kaupunginkirjastolle valikoiman keräämiään teoksia. Tätä kokoelmaa säilytettiin Lahdessa erillisenä ns. Ellilä-kokoelmana. Samanaikaisesti Lahden kaupunginkirjastoon tuli Ellilän kirjallisuusaiheinen mitalikokoelma. Lahjoitus tuli Lahden kaupunginkirjastolle maakuntakirjastoroolin johdosta. Ellilä koki Itä-Hämeen ainoaksi todelliseksi kotiseudukseen. Ilmeisesti Sysmän ja Heinolan kirjastot eivät ole aikanaan voineet tilojensa puolesta vastaanottaa suurta kirja- ja mitalikokoelmaa ja siksi lahjoitus kohdistui alueen silloiseen maakuntakirjastoon.

E.J. Ellilän vaikutus näkyy myös Sysmän kunnankirjastossa, mistä löytyy tallennettuna Ellillään liittyviä lehtileikkeitä, Leo Nousiaisen maalaama muotokuva (1931), kipsimallit Ellilä mitalista, muistokivi ja kokoushuone nimeltä Ellilä. Lahden kaupunginkirjaston, Sysmän kunnankirjaston ja Ellilän jälkeläisten kesken on tultu siihen johtopäätökseen, että aineistot olisi hyvä keskittää Ellilän synnyinsijoille. Lahden kaupunginkirjastolla ei enää ole maakuntakirjastoroolia ja kaikki kotiseutuaineistot on palautettu kuntien omiin kirjastoihin.

Siirtyvää aineistoa ovat Ellilän mitalikokoelma, kirjoituskone, käsikirjoituksia, Kuva- ja leikealbumi Yhdysvaltain-matkalta, kirjekokoelmia sekä lehtiartikkelikokoelma. Kirja-aineisto on hajautettu osaksi Lahden kirjaston varastokokoelmaa ja huonokuntoisimmat niistä on poistettu. Erilliskokoelmaa ei voitu enää säilyttää tilan vähentyessä suuren varastoremontin takia. Varastoitu aineisto tulee olla asiakkaiden käytössä, ja tutkimuskäyttöön jäädytetyllä aineistolla ei ollut enää säilytyspaikkaa.

Aineisto sijaitsee jatkossa Sysmän kunnankirjastossa ja kokoelma löytyy sieltä kotiseutukokoelmasta ja varastosta.

19.5.2026

Pirita Rautavuo

kirjastopalvelujohtaja

Lahden kaupunginkirjasto

Riikka Junttila

kirjastonjohtaja

Sysmän kunnankirjasto